Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом.

РІК III. Львів, 30. листопада 1929. Ч. 22

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. поверх. — Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1929: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол., чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. Бразилії — 2·50 мільрайси; в Арґентині — 3·50 пеза; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. **Один прим. 35 с**

Українські еміґранти! Не кидайте рідної землі!

**Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант"!**

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, I. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові міститься

у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч 95, I. пов.

Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами міститься

в ТЕРНОПОЛІ вул. Пілсудського ч. 6.

Урядові години 8—3.

Хто може виеміґрувати?

Нема майже ні одного еміґранта, який не мав би надії, що йому в новому краю, до якого еміґрує, буде ліпше поводитися як у старому. Коли бачимо еміґрантів, виїзджаючих в чужі краї, як вони снують пляни і оповідають про свої надії, то можна набрати переконання, що це найліпші одиниці опускають свій край.

Одначе це є в малій части правда. Не є рівнодушне, з якої причини еміґранти, опустивши свій край, стали на чужині піонірами чи з власної волі, чи під примусом.

Є велика ріжниця, чи хто виеміґрував до якогось краю з власної волі, і там передержав найприкріший час, чи це зробив він з цеї причини, що це була його остання дошка ратунку. Це було колись. Нині відносини далеко лекші. Залізничі дороги перетинають нині ті краї, до котрих еміґрують наші еміґранти, щоби там осісти. Коли йому не подобається на одному місці, то він сідає на залізницю і переїздить в інше. В якомусь місці все найде він заняття, без огляду на те, чи це фабрика, чи залізниця. Одначе нині лише цей, котрий вірить у власну силу і у власне „я", той може перемогти будучність. Коли він цего не зробить, то він чується в короткому часі зайвим. Річ природна, що передусім приписує він свої невдачі державі, до котрої приїхав. Краще замісць нарікати на новий край, до котрого прибуває еміґрант, перед тим поінформуватися про відносини в ньому, та про уладження помочи еміґрантам в даним краю, заки він туди виїде.

Звичайно еміґранти перед виїздом є за мудрі, щоби про це інформуватися. Кожний з еміґрантів повинен це ясно представити собі, що в своїм власнім краю тяжка праця рільника принесла би краєві користь і вона є підставою всього добробуту в краю. Щойно пізніше ідуть ремісники, а врешті фабрики. І в чужих краях, до котрих виїзджає еміґрант не є інакше. Це саме можна сказати про Канаду, про Зєдинені Держави Північної Америки і про південно - американські краї.

Всі вони, оскільки хочуть еміґрантів, то потребують рільників, котрі самі хочуть в рільництві працювати. Лише ті рільники є нині пожадані за

морем і лише вони можуть в нових краях в рільництві на місці добитися кращої будуччини.

Одначе богато еміґрантів, приїхавши на місце і працюючи в рільництві, знеохочується, тратить терпеливість і переноситься до міста, до фабрик, або копалень. Досвід говорить, що це виключно лише наші еміґранти по містах, не можуть зжитися з тамошніми відносинами. Лише вони, ті, котрі по містах працюють, пишуть до хати листи, в яких жалуються на свою долю і роблять кожного відвічальним за безробіття, в якім вони живуть.

Це відноситься передусім до наших еміґрантів, котрі виеміґрували до Канади чи Арґентини. Скаржаться, що не можуть дістати праці та що їх в краю оциганили, або обіцювали золоті грушки. Не можна захвалювати еміґрації в чужі краї, одначе в більшости скарґи еміґрантів не є узасаднені. Наприклад Канада. Канадійські жнива цего року були злі. Фармери були змушені на зиму звільнити своїх робітників. Богато нужди принесе еміґрантам зима, передусім тим, котрі не схочуть взятися до найтяжчої праці, до рубання дерева в канадійських лісах. І це будуть нарікання цих, котрі схочуть лишитися по містах і не схочуть піти працювати в ліси. Всі ті, котрі не хочуть провадити скромного, звичайного життя в новім краю та через довгі літа не хочуть відмовити собі майже найконечніших культурних потреб, не повинні думати про еміґрацію та не повинні еміґрувати, бо не видержать в боротьбі за дальше істнування і попадуть в нужду.

Еміґрація до Канади в 1930 році.

Відносно континґенту рільних робітників на виїзд до Канади в 1930. році можемо подати до відома, що буде він дещо вменшений, як в тому році. Родини, виїзджаючі до Канади в цїли поселення мусять мати капітал у висоті щонайменше 250 долярів, а також 25 долярів на видатки в часі дороги, по заплаченні корабельної карти. Континґент для родин буде так великий, як і в цьому році.

Що торкається служниць, які будуть могли їхати до Канади без афідавіту, то число їх буде так велике, як і в цьому році. Класти одначе будуть велику вагу на це, щоби це були дійсно рільні робітниці, зглядно служниці, які, виїзджаючи до Канади, мають намір працювати в господарстві.

Принимати будуть лише здорових людей, без ніяких фізичних чи духових хиб.

Українці! Вступайте в члени Т-ва Опіки над Українськими Еміґрантами, Річна вкладка 6 з.

Зїзд українських фармерів в Канаді.

Заходом Управи Українського Народнього Дому в Давфині, відбувся дня 27-го вересня перший фармарський зїзд з північно - західної части Манитоби в місті Давфин, Ман.

Дощ, що пустився з рана, припинив многих фармерів з дальших околиць прибути на зїзд, одначе ми бачили багато лиць фармерських з віддалень поверх пятьдесять миль. І ці люде певно не жалували, що їздили на цей зїзд, бо багато навчилися.

Адвокат Вавринюк, голова Українського Народнього Дому в Давфині проворив зборами. По прочитанню телеґрам і привітних листів слідували привіти делеґатів і мейора міста п. Робсона, котрий дуже радо витав український фармерський зїзд та бажав успіху.

Делеґати, що зложили привіти були: п. Ілія Ґеник з Венлав, п. Гродзік з Ешвил, п. Бороний з Виннипеґосис, п. Й. Богуцький з Галич, п. Стандрик з Сифтон, п. Романчич з Келд, п. Г. Матієшин з Дрифтинг Ривер, п. Лісовий, учитель з Фишинг Ривер, п. Склепович, учитель, витав зїзд в імени учителів.

Всі делеґати - промовці радо витали такий зїзд, дякували аранжерам за скликання цього зїзду та висловлювали думку, що цей зїзд повинен дати почин до великої фармерської організації в Західній Канаді.

Посол Григорчук, котрого тема була: „Розвій фармерства“ в своїй бесіді наводить примір розсохлої бочки через діри котрої текла вода і потрібно майстра, щоб направив ті діри аби затримати воду в бочці. Так само фармері мусять бути майстрами, щоби поправити свої обставини життєві. А поправлять їх не одинцем а гуртом в організації і через науку, виміну думок, наради і вказівки досвідчених одиниць. Звернув увагу на великий запал до чого будь в початках а опісля той „соломяний вогонь“ погасає й українець перестає ціпко триматися раз наміченої цїли. Ми не повинні відріжнятись від других фармерських організацій а треба нам уважати себе нарівні з ними. Що ми українці самі скликаємо зїзд для себе, це не є ніякий сепаратизм а лиш більше корисний для нас, бо ми розуміємо все сказане в нашій мові, особливо старші фармері, що не знають англійської мови.

Про те, як затримати молодіж на фармах, бесідник говорив багато і радив фармерам, щоби за всяку ціну затримували дітей на фармах, бо місто нищить і деморалізує їх. Радив, щоби фармері мали свій щорічний зїзд, який був би фармерським святом. На цих зїздах, казав п. Григорчук, — треба нараджуватися, як поліпшувати свої життеві обставини. Обовязком фармерів є слухати і радитися своїх аґрономів, котрі радо помагають порадами і вказівками.

„Не нарікаймо ні на кого а кожний стараймося, аби життя наше поліпшувалося. Фармері повинні зрозуміти, що ніхто їм не поможе лиш вони самі собі мусять помагати. Ціла будучність ваших дітей залежить від вас самих. Організуймося, бо всі це роблять! Не перетяжуймо працею одиниць, а кожний пробуймо змагатися до добра загального. Будучність наша в наших руках. Не спускаймося на нікого!“ — кінчив посол Григорчук.

Пан К. С. Продан говорив на тему: „Господарське поліпшення між Українцями в Манитобі“. В своїй промові бесідник перейшов початки розвою манитобського фармерства, опісля навів чинники йдучі на стрічу в поліпшенню долі фармера як домініяльний і провінціональний департаменти рільництва і рільнича академія. Вказав на спосіб, як діставати скотоводчих самців аби виплоджувати ліпшу расу худоби, коней і свиней. На таблиці показував де українські фармері стоять о много позаді від англійських фармерів у плеканні худоби і свиней ліпшої якости і де фармері української народности плекаючи гіршої якости худобу, при продажі дістають меншу ціну за свою худобу і тимсамим тратять на плеканню недобірної якости худоби і свиней.

Шановний бесідник заохочував фармерів до плекання расової худоби, свиней і прочих домашніх звірят.

В часі своєї промови про молочарство шановний бесідник показував на таблиці скілько то українські фармері втратили на сметані за один рік через недостаточну якість сметани. Загально сказавши, відчит пана Продана отворив очи многим фармерам, що до плекання домашнього скота і втрат, які поносять наші фармері, продаючи гіршу якість через що власне находяться в прикрім фінансовім положенні.

При кінці пропонує, щоби цей зїзд занявся розповсюднюванням клюбів молодіжи з централею в Давфині. Кожний такий клюб молодіжи повинен би бути під доглядом старшої особи, котраб мала нагляд і давала вказівки в провадженні роботи в такім клюбі.

„Будьмо агресивні, стараймося дорівнювати нашим співгорожанам англійцям; уважаймо, щоби наша молодіж не пропадала в морі міського життя. Бо досі яка робота робилася, робилася одиницями а тепер самі фармері повинні братися до праці“ — кінчив бесідник.

Пан В. Польовий, співробітник Манитобського Пулу, говорив на тему: „Ринкові вимоги і продажа фармерських продуктів“. У своїй півторагодинній бесіді шановний бесідник перебіг розвиток кооператив в давніших часах, а найбільше часу присвятив Пшеничному Пулеві. При кінці завзивав присутних фармерів до організації, до єдности і до праці над поліпшенням фармерської долі. — Коли хочемо використовувати свої сили, — кінчив бесідник, — то мусимо мати свої орґанізації.“

Виголосили ще реферати п. Т. Боднар і п. Вавринюк. По рефератах відчитано й принято ряд резолюцій.

По закінченні нарад відбулася спільна вечера та аматорська вистава. Українські фармері з вдоволенням залишували зїзд.

Гість з Параґваю.

Редакцію нашого часопису відвідав небувалий гість. Був ним п. Ілько Падочак, торговець, що постійно мешкає в місті Фуерте Олімпо, в Параґваю.

Перед 25 роками залишив він рідну землю в рогатинському повіті і виеміґрував до Південної Америки. Перебував якийсь час у Буенос Айрес, але коли в 1910. році в Арґентині зачалася сильна економічна кріза а в парі з тим і безробіття, він разом з іншими еміґрантами перенісся до Параґваю. На новому місці він ріжне переходив. Врешті помирився з новими умовинами життя, заложив торговлю і має не лише забезпечене життя, але також доробився поважного майна. Крім торговлі в місті Олімпо, занимається п. Падучак скупованням і продаванням худоби в масовій скількости, надто є експортером шкір до Чехословаччини. Має також рільну господарку. З умовинами життя в Параґваю цілком зжився, одружився з параґваянкою і тепер загостив до рідного краю, щоби тут лікувати свою хору дружину.

Користаючи з гостини п. Падучака, наша редакція засягнула у него деякі інформації про життя і умовини праці в Параґваю.

Параґвай, це південно американська республика, величиною більша від сучасної Польщі. Населення виносить 1 міліон осіб.

Є це край горячий, головно в своїй північній частині. В місяцях від жовтня до березня температура там виносить від 30 до 50 степ. ц. сонце пече в тому часі так сильно, що важко голим оком дивитися на білу стіну. Дощів паде там мало, а часами то навіть протягом 6 місяців не впаде й краплина дощу. Зими Параґвай не знає. Є лише дещо холодніші місяці, в часі котрих дують сильні вітри і деякі дерева скидають із себе листя.

Життя в Параґваю дуже дешеве. Двайцятьпять американських центів вистарчає, щоби пережити добре одну днину. Головними середниками поживи є мясо, сильно солене й перчене, з огляду на горяч, мандіока рід тамошньої бульби, фасоля, кукуруза, дині та овочі, як банани, помаранчі і інші. Наші европейські збіжжа там зовсім не удаються, так, що пшеницю спроваджують з Арґентини, мелять і випікають хліб та малі сухарі. Щоденним напитком є південно - американський чай „герва мате“, який пють замісць води, яка в Параґваю має солонавий смак.

Працю в Параґваю можна найти найскорше

у фабриці таніну, який у великих скількостях продукують на експорт. При тій праці робітник заробляє 1 і пів до 2 долярів денно. Інших робіт майже нема.

Можна також осісти на землі. Землю дає уряд в скількости 20 гектарів на пятьлітні сплати. Ціни так малі, що можна це вважати дарунком. Одначе кольоніст зобовязується, що протягом того часу засадить на тій землі певну скількість овочевих дерев. Найбільш поплатним є плекати „герву мате", яку Параґвай експортує за кордон, головно до Арґентини. (Параґвайська „герва мате" появилася вже в продажі у Львові. — Прим. Ред.).

Наш гість бачив німецькі кольонії які дуже добре загосподаровані і німецькі кольоністи живуть дуже добре. Українців він ніде не стрічав. За весь час зустрів він одного нашого еміґранта з тернопільщини, але цей дуже бідував і був цілком безпорадний наслідком незнання еспанської мови.

Загалом п. Падучак не радить їхати до Параґваю нашим людям. Головна перепона це невиносима спека. Параґвайці вже до неї привикли, але й вони працюють майже голі а їхнє тіло має цілком темну краску. Вже краще буде, коли наш еміґрант побуде якийсь час в Арґентині чи Бразилії, там підовчиться еспанської мови, привикне до клімату й тоді вже може рішитися їхати до Параґваю. Без того їхати, це велике ризико.

Новий обман.

Експозитура Еміґраційного Уряду у Львові надіслала нашій редакції летючку, яку масово посилають по цілому краю з заохотою брати на сплати корабельні карти до Бразилії.

Летючка писана дуже поганою польською мовою, так що вже це вказує на її нечисте походження. Сказане в ній є, що в Бразилії велике запотребовання рільників з родинами на плянтації кави, самітних робітників і робітниць та ріжних ремісників до праці на фабриках, при будові залізниць і т. і. Подані є навіть ціни, скільки поодинокий робітник може заробити на плянтації кави.

Летючка ця, це одночасно контракт, з відповідними рубриками, які треба виповнити, потвердити, в нотаря або в громаді, долучити до цього 5 долярів у американській валюті і переслати до Бразилії, до Сао Павльо.

Під летючкою, чи контрактом не підписана ніяка фірма, ні особа, лише сказано, що ті документи належить переслати разом з грішми до почтової скриньки число таке а таке.

Обман ясний. Видурити від нещасного еміґранта пять долярів і сміятися в кулак. А що легковірних на світі багато, то шайка пройдисвітів може тим нечесним способом заробити великі гроші і потім кепкувати, що ще є дурні на світі.

Сподіваємося, що Еміґраційний Уряд поробить всі заходи перед бразилійською владою, щоби віднайти тих обманців, які задумали таке нечесне діло і їхньому обманству положить край. Ми знову звертаємо увагу загалу українських еміґрантів на того роду летючки й контракти, яких ціллю є бажання використати легковірність людей, що хочуть їхати до Бразилії.

Лікарські оглядини в Ґданську.

Лікарські оглядини еміґрантів до Канади, відбуваються, як відомо в Ґданську, разом з контролею документів та видаванням канадійської візи. Система ця, як ми вже неоднократно писали, є дуже кривдяча для еміґрантів з Польщі.

В минулому році мало місце масове недопущення еміґрантів до виїзду до Канади, наслідком спротиву канадійського лікаря або еміґраційного офіцира в Ґданську. Стрінуло це еміґрантів тоді, коли вони попродали свої маєтки, коли зліквідували всі свої справи і готові були до виїзду. Еміґранти до Канади, мимо того, що їх приняли і вислали корабельні лінії і мимо того, що мали відповідні документи видані Іміґраційним Департаментом в Канаді або представниками канадійських залізниць, еміґраційну візу можуть одержати щойно в Ґданську, по попередньому огляненні їх канадійським лікарем в Ґданську.

Щоби цьому положити край, суспільні товариства опіки над еміґрантами приготовлюють відповідну акцію. Тому взиваємо всіх українських еміґрантів, яких канадійські чинники завернули з Ґданська, щоби зголошувалися особисто в Товаристві Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові для списання з ними протоколу.

Справа віз до Бельґії і Німеччини.

Експозитура Еміґраційного Уряду комунікує, що бельґійський консулят у Львові, вул. Набєляка 37а., не дає віз до Бельґії, а полагоджує це виключно пашпортове бюро при бельґійському посольстві в Варшаві, вул. Свентокржиска 25/6. Трапляється часто, що еміґранти, які спеціяльно приїзджають до Львова по бельґійську візу, не дістають її і наражуються лише на непотрібні видатки.

Крім цього подається до відома, що еміґранти, які їдуть до Франції через Німеччину і Бельґію, не конче мусять брати бельґійську візу в краю. Вони можуть одержати переїздову бельґійську візу на бельґійській границі. Переїздову німецьку візу на-

лежить брати в краю. — Німецький консулят в Кракові, вул. Варшавська .

Еміґранти до Бельгії, що стараються про візу, повинні мати: 1) свідоцтво моралі і 2) лікарське свідоцтво, яких вимагають бельгійські влади для одержання права візду до Бельгії.

Еміґрація на Кубу.

З днем 15. жовтня ц. р. заведено нову тарифу для переїзду на Кубу дітей еміґрантів. Одну дитину понизче 3 років в одній родині перевозити будуть даром. Більшу скількість дітей до 3 літ перевозити будуть за одну четверту ціни корабельної карти від кожної дитини.

Дитина від 3 до 8 літ платить одну четверту часть ціни переїзду.

Дитина від 8 до 12 літ платить половину ціни переїзду.

Дитина від 12 літ платить повну ціну корабельної карти.

Зазначуємо при тім, що на Кубі нема місця для еміґрантів, виїзд натомісць нелеґальний з того острову до Зєдинених Держав Америки є виключений. Тому не радимо нікому туди їхати.

Перу.

В суботу дня 16. листопада відбувся у Львові, з рамени Польського Еміґраційного Товариства виклад ред. М. Панкевича з Варшави на тему: **„Перу або Монтанія.“**

Редактор Панкевич був одним з учасників експедиції, яка в минулому році виїхала була до Перу і там довший час досліджувала терени, призначені під майбутню польську кольонізацію. Через це його реферат викликав зрозуміле зацікавлення, тим паче, що до Перу вме виїде незабаром перша партія кольоністів в цілях спроби.

Свій виклад поділив ред. Панкевич на кілька частин. На вступі подав вичерпуючі відомости про комунікаційні шляхи до Перу, опісля накреслив історичний та ґеографічний образ цієї американської країни, а врешті обширно спинився над кольонізаційними можливостями.

Перу, країна багата й плодюча, головно та частина, що її вибрано під майбутню кольонізацію з Польщі — Монтанія. Находиться вона над великою рікою Укаялі, вкрита густим пралісом. Населення там дуже мало і мешкають там невеликі індійські племена, які ведуть первісне, кочівниче життя, занимаючися ловлею риб та ловами. Звірини по лісах не так багато, якби здавалося, зате є там багато ріжного птаства та риби в ріках. Звірини по лісах тому розмірно небагато, бо ліси в Монтанії так густі, що промінь сонця до землі не доходить, через те скупа паша для травоїдних звірят, а коли небагато травоїдної звірини, то і мясоїдної, дикої звірини мусить бути також мало. Птахів натомісць дуже багато, починаючи від ріжнородних попуґаїв, а кінчаючи на малесеньких колібрах. Стрінути можна багато вужів, хоч не всі вони шкідливі і небезпечні.

Далеко більшу небезпеку представляють собою ріки. Живуть в них крокодилі та ріжні пажерливі риби, що кидаються на людей. Головно небезпечні є малі рибки, котрі мають звичай втискатися в отвори в людському тілі і там викликують пораження. Через це тамошні індіяне, коли хочуть викупатися, вдаряють спершу довгими дрюками по воді, щоби наполохати рибу, а потім входять до води, звідки скоро тікають.

Цілим нещастям монтанських лісів є комарі, між ними й такі, що розносять пропасницю. Вони так дошкулюють, головно вечорами, що одиноким ратунком є сховатися в ліжку, яке є вкрите густою сіткою.

Насувається питання, чи людина зі середущої Европи зуміла би жити в Монтанії?

Земля до господарки на наш спосіб, головно управа збіжжа , там виключена. Родитися там може фасоля, кукуруза, мандіока (рід бульби), ріжні полуденні овочі, бавовна, кавчукові дерева і т. п. Риби в ріках не бракує, птахів так само. Значить, вижити можна легко, без важкої праці. Так само можна там плекати нашу тварину, як корови, коні, кози і домашній дріб, як кури.

Інші речі стоять на перепоні, а саме кліматичні умовини і грізна природа. В Монтанії жара велика, яка доходить і до сорок кількох степенів.

Прелеґент станув на такому становищі: якби хто хотів сьогодні висилати поодинокі родини еміґрантів на поселення в Монтанії, цей поповнив би тяжкий злочин. І тому в пляні Еміґраційного Уряду лежить приготовити більшу скількість родин, підвчити їх ще в краю того всего, що мешканець Монтанії повинен знати, приділити до тої експедиції лікарів, агрономів і техніків і щойно тоді вислати тих кольоністів на нові землі.

Ця висилка мати буде характер спроби. Коли по довших роках покажеться, що ті кольоністи зуміли зжитися з новими умовинами, коли вони зможуть успішно боротися з противенствами дикої природи, або, як це кажуть, заакліматизуються, тоді можна буде вести нормальну кольонізацію.

Така була головна думка викладу ред. Панкевича. Недостача місця не позваляє нам на подання всіх подробиць. З огляду одначе на актуальність еміґрації до Перу і поширювання часами неправдивих вісток, повернемо ще нераз до тієї теми.

—:::—

Франція.

Будова каналу.

Щоденна преса доносить, що французький уряд приступив до будови великого каналу, який получити має міста Дінкірхен і Ліль. Не буде це начаття будови, але докінчення, бо цей канал начали будувати ще в 1914. році, одначе наслідком війни роботу мусіли припинити.

Тепер французький уряд рішив роботу приспішити і в тій цили вибрав спеціяльну комісію, котра поставила проєкт спровадити більшу скількість робітників. В першу чергу мають бути взяті під увагу робітники з Польщі.

Канадя.

Еміграція до Канади.

Після вісток, поміщених в канадійських часописах міністр іміґрації обїхав західні провінції Канади. Про еміґрацію до Канади висловився міністр в цей спосіб, що він є противний цему, аби канадійський уряд оплачував частинно переїзд кораблями людей, які хочуть з Англії переїхати до Канади. Міністр сказав, що Канада є добрим краєм і до неї їдуть еміґранти з власної волі. З цієї причини поміч еміґрантам, що їдуть з Англії до Канади, буде мусіла бути в майбутньому обмежена.

Одночасно ствердив він, що тільки третя частина загариничних робітників, які приїхали в останньому році, буде потрібна в тому році та що мимо обмеження еміґрації не відчувається ніякого браку робітника. Він думає, що Канада має досить місця для всіх але може приймити лише стільки еміґрантів, скільки край хвилево потребує. Він міг би Канаду заповнити людьми із Середущої Европи але це не було би добре ні для Канади, ні для людей із Середущої Европи, котрі хотіли би і могли приїхати до Канади. Цей останній висказ міністра, є доказом неприхильного становиска його до еміґрації з краів Середущої Европи а в тім і української еміґрації до Канади.

Зима.

Дня 27. жовтня почалася в Західній Канаді зима. Південна часть Альберти, Саскачевану і Манітоби вкрита грубою верствою снігу. В Кельґері Альта, як доносять телеґрами, впало сім цалів снігу; так само в південній Манітобі.

Промисл.

Західна Канада не є сьогодні виключно краєм пшениці й худоби, так як останні роки принесли також поважний розвиток промисловости. Недавно виданий огляд виказує, що в трьох західних провінціях, себто в Манітобі, Саскачевані і Альберті існує 2.356 промислових заведень, в які інвестовано більше, як 280 міліонів долярів. На чолі стоїть Манітоба з 859 підприємствами, Альберта виказує їх 776, Саскачеван 721. Найбільше капіталу на заході інвестовано в продукцію елєктричної сили й світла. Дуже важними галузями промислу є тут продукція масла, сира й муки. Важне місце на заході займає теж друкарська і видавнича промисловість.

Експорт бульби.

Плекачі бараболь в Арґентині замовили недавно зразкові канадійські бараболі на засів через канадійського торговельного комісаря в Буенос Айрес. Одночасно ведеться переговори з арґентинськими імпортерами в справі продажі канадійських бараболь для домашнього ужитку. Так само відошлють цього року канадійські бульби на засів до південної Африки і голяндських Східних Індій. Здається канадійська бульба стане скоро так популярна, як і канадійська пшениця.

Нові машини.

Західно - канадійські фармери обчисляють тепер кошти переводження жнив при помочі нових машин, званих „комбайтами“, котрі не лише жнуть але і одночасно молотять збіжжа. Цього року брати Бравн в дистрикті Клєрсгольм зібрали всю свою пшеницю при помочі комбайнів і вирахували, що цілий кошт виніс по 2 центи від бушля. Їх пшениця мала при тім той сам степень, що молочення старим способом.

Продукція яєць.

Як виходить з урядового звіту, продукція курячих яєць в Канаді виносила минулого року 268.868.857 тузинів, які представляли вартість 84.442.727 долярів. Ця цифра обіймає лише яйця продуковані на фармах, бо крім цього продукують у Канаді річно 25 міліонів тузинів, так що загальна їх вартість переходить суму 90 міліонів долярів.

З видавничого руху.

Вже пятий рік працює „Товариство Опіки над Українськими Переселенцями“ в Вінніпеґу, й здобуло собі довіря людей в Канаді й поза границями Канади.

Товариство видало три альманахи: **„Нове Поле“, „Прерія“, й „Кленовий Лист“.** Під цю хвилю видає Товариство четвертий альманах „Фарма“, але вже разом з календарем на 1930. рік під заголовком: ПРОВІДНИК, КАЛЄНДАР КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Цей прекрасний календар подає праці, які не були ще ніде печатані, а написані вони лише для календаря „Товариства Опіки“. Фармері й робітники найдуть тут пояснення про Канаду, про роботу,

про іміґраційні приписи, адреси орґанізацій в Канаді, адресар священиків, церковний, устав. Календар окрашений оповіданнями, дотепами, образками. Образків має календар понад шістьдесять.

Зєдинені Держави Америки.

Реєстрація рільників до Америки.

Американський консулят змінив дотеперішній систем реєстрації рільників в цей спосіб, що по одержанні від рільника подання про намір виїзду до Зєдинених Держав Америки до праці на ріллі, консулят висилає рільникові друк - листівку такого змісту:

Свояки американських громадян та викваліфіковані рільники, їх жінки і удержувані ними діти в віці понизче 18 літ, можуть одержати еміґраційні визи до Зєдинених Держав Америки в загальному числі 3262 осіб річно.

Супроти цього, що таких осіб записаних є під теперішню хвилину 26.000, легко можна зрозуміти, як довго ще треба чекати на чергу, щоби консулят завізвав до явки.

Щоби вписати себе на листу чекаючих, або зареєструватися як рільник викваліфікований, належить особисто зголоситися в консуляті і доказати, що кандидат кваліфікований рільник; як доказ треба зложити дві посвідки, підписані поважнішими громадянами повіту, в якому кандидат мешкає та свідоцтво, що стверджує професію кандидата. Документи мусять бути стверджені Старостовом.

До консуляту повинні рільники зголошуватися лише по одержанні такої листівки.

Упереджуємо одначе, що на випадок заквалiфікування через консулят, рільник одержує лише реєстраційне число і що число досі зареєстрованих є вже достаточне до виповнення дотеперішньої квоти рільників на протяг кількох а навіть кільканацять років.

Першенство в квоті.

Американський ґенеральний консулят у Варшаві доносить: Еміґранти, які голосяться під теперішню пору до реєстрації а користуються першенством у квоті ц. є діти нище літ 21, які їдуть до родичів, родичі до повнолітних дітей американських горожан, жінка до чоловіка, будьто чоловік до жінки американської горожанки, якої вінчання відбулося після 31 травня 1928 р., як також власники фармерських афідавітів, можуть числити на виїзд до Зєдинених Держав Півн. Америки не скорше як в 1932 — 1933.

Реєстрація відбувається після еміґраційного акту з р. 1924 доповненого постановою Конґресу в дня 29 травня 1928 р.

Таких еміґрантів взивається до консуляту до складання прохань о візи в хронольоґічнім порядку, відповідно до часу зложення їхніх прохань о реєстрацію.

Ізза великої кількости еміґрантів цієї катеґорії, полагодження остаточне візи припаде не скорше як після двох літ, як згадано вище.

Канцелярія Т-ва О. Н. Укр. Еміґрантами пригадує, що всі інформації та поміч у стараннях та полагоджування передвиїздових формальностей можна одержати під заподаною адресою Т-ва. При письменних інформаційних запитах прохаємо залучувати значки почтові на 75 сотиків.

—:::—

Арґентина.

Економічне положення і еміґрація.

В Арґентині панувала в цьому році в місяці серпні і вересні велика посуха. Цілковитий брак дощів спричинив, що поля зорано і оброблено лише частинно. Площа землі засіяна пшеницею, леном, вівсом і іншим зерном є куди менша як минулого року. Засіви в більшій частині повисихали. З цієї причини повстав великий брак паші для худоби.

Наслідком цього потерпіли шкоду не лише власники худоби, які її тучать на заріз але й рільники. Арґентинська народня господарка є у великій мірі залежна від положення рільників та від стану худоби в краю. Загально числяться з тим, що рік 1929—30 в рільництві в Арґентині, навіть в тім випадку, коли дощі запобіжать катастрофі, буде дуже тяжкий для рільництва.

Є це дуже важним для наших еміґрантів, котрі хочуть виїхати до Арґентини в 1930. році. Остерігається їх перед легкодушним виїздом до Арґентини та не радиться їм туди виїздити, коли не мають на місці знайомих та запевненої праці. Бо коли приїдуть до Арґентини і не найдуть праці, то замісць заробити гріш будуть примушені шукати поміч в краю і жадати від свояків присилки грошей на поворот до дому.

—:::—

Українці в Чехословаччині.

(Власна кореспонденція).

Голоси, які попадають на сторінки української преси в справі положення української еміґрації в Чехословаччині, дуже мало а то й зовсім не торкаються життя розкиданих по провінції українських робітничих кольоній. Є це бувші жовніри У. Н. Р.,

які не маючи змоги вернути до рідного краю, працюють як робітники по фабриках, копальнях і сільському господарстві.

Одна з таких кольоній находиться в місті Мл. Болеславі, в якому в фабриці автомобілів, в текстильній фабриці, в будівельних і інших підприємствах працює поверх ста чоловіків. Крім цього в околиці, навкруги міста, розкидані по державних чи приватних маєтках менші гуртки українських еміґрантів, що працюють в характері постійних сільсько - господарських робітників. Всі українські еміґранти цього округа обєднані в товаристві „Самопоміч", що обслуговує як професійні, так і культурні потреби кольонії.

Заробітки тут не великі, робітництво живе дуже скромно. Деякі з еміґрантів поженилися з чешками.

Життя в чужому оточенні має і свої неґативні наслідки. Є ними чехізація молодшого покоління. Батьки, заняті цілоденною працею, не мають змоги бизче заниматися дітворою, до того посилають своїх дітей до чеських шкіл. Через те є багато дітей, які зовсім не вміють по українськи.

Тому виринула думка звернути більшу, чим досі увагу на цю справу, а саме сотворити орґанізацію матерей, щоби їх тим робом втягнути безпосередно до виховавчої праці, зорґанізувати діточий захист, в якому батьки могли би лишати дітей на час праці і т. і. Стараннями товариства „Самопоміч" деякі батьки почали посилати своїх дітей до української гімназії в Жевницах під Прагою. К. Н.

Українці в Китаю.

Під сучасну пору находиться в Китаю чимале число українських еміґрантів, скільки, напевно не знати, бо еміґрація розкинена по богатьох провінціях. Українські еміґранти в Китаю, це бувші службовики і робітники на Сибірі, які з політичних мотивів покинули давне місце осідку і виїхали за кордон.

Найбільші осередки української еміґрації в Китаю, це міста Харбін, Шангай і Тян - Цзін. Живеться українським еміґрантам не добре. Коли хто мав малий капітал і заложив собі свій власний варстат чи крамничку, цей може ще сяк так животіти і дати другому заробіток. У китайця найти заняття дуже тяжко, а навіть виключене, бо китайці ставляться до чужинців з недовірям, крім цього мають досить своїх безробітних. Колиж наш еміґрант найде працю в американця чи анґлійця, то ті, знаючи безвихідне положення еміґрантів, стараються їх використовувати та платять стільки, що на прожиток не стане. Еміґрант, примушений обставинами і на це годиться.

Не дивлячися на це прикре положення, українська еміґрація в Китаю будиться до життя. Доказом цього товариства й клюби, які повстали в вище згаданих містах. Їх завданням гуртувати розпорошену українську еміґрацію та культурно - освітна праця серед неї.

—:::—

ХРОНІКА.

Особисте. Управитель Експозитури Еміґраційного Уряду у Львові д-р В. Вишинський вернув з поїздки за кордон і обняв урядування.

Ринок праці. В часі від 26. жовтня до 2. листопада ц. р. Д. У. П. П. зареєстрували 93.800 шукаючих праці. З підмог користало загалом 35.064 безробітних, з того з законних підмог 34.778, з доразових 286. Працю одержало 9.874 осіб.

Поворот сен. Кисілевської. Сенаторка О. Кисілевська по кількамісячному побуті в Зєдинених Державах Америки і Канаді, повернула на днях до краю. В часі свого побуту за морем, відвідала вона всі осередки української еміґрації і своїми вражіннями поділиться вона з ширшим громадянством в українській пресі.

Уругвайський консулят. У Варшаві отворено з днем 15. вересня почесний консулят Уруґваю. Консулят має право видавати візи: оплата за візу виносить 21 зол. Бюро консуляту міститься при вул. Смольній 38 м. 6.

Посмертні вісти. У Скрантоні, Па, в Зєдинених Державах Америки помер після важкої недуги паралїжу Іван Артимович, б. голова „Українського Робітничого Союзу". Походив із села Татар, самбірського повіту. — В тому самому місті помер Іван Юзвяк, родом з Білинки малої, також самбірського повіту. Помер від нещасного випадку. Направляв дах свого дому і так нещасливо впав, що до чотирох годин помер.

Вечірні школи для еміґрантів. В стейті Ню - Йорк у вечірніх школах для еміґрантів за останніх десять літ вчилося 750.000 осіб.

Нові поселенці в Канаді. Кораблем скандинавсько - Американської Лінії прибули дня 16. жовтня ц. р. до Вінніпеґу такі українські еміґранти: Марія Буяк, Марія Басараб з дітьми, Марія Бойдуник, Михайло Гуменний, Петро Кушнір, Микола Кавка, Кальчук Марія з дітьми, Микола Ничай, Катерина Пушкар і дитина, Емілія Павеска, Параска Романчук, Стефанія Стирчула й дитина і Іванна Товаровська.

—:::—

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні „Львівської Новочасної". Львів, вул. Пілсудского 21.